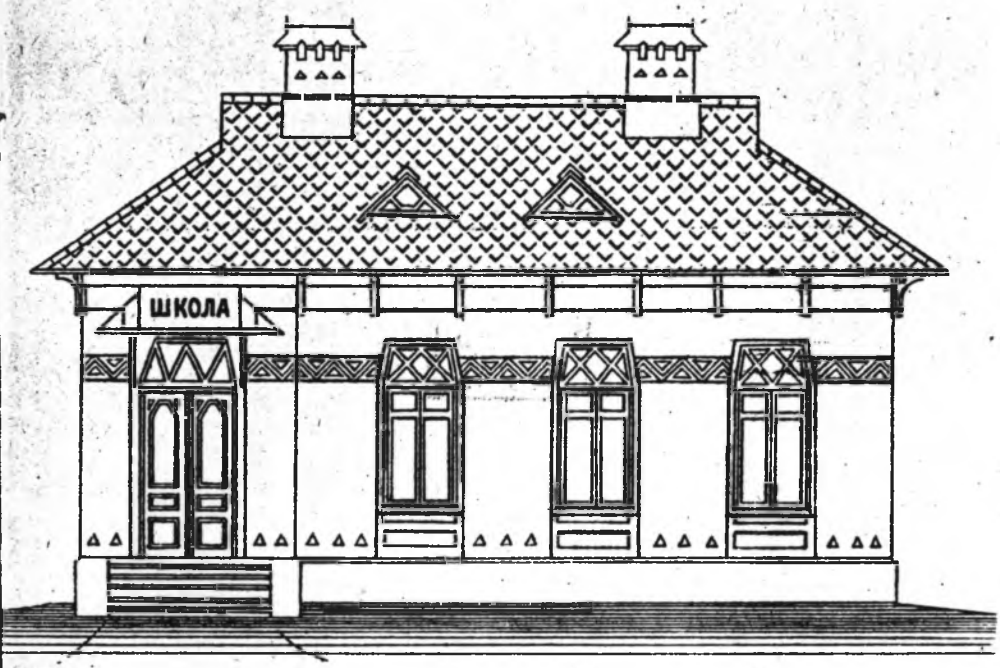
Український БУКВАРЬ

уложила комісія

„Кубанського Українського Товариства Шкільної Освіти"

КАТЕРИНОДАР
Друкарня С. Казарова
1918.

Видання Кубанського Центрального Союзу установ дрібного кредиту.

А а *а* О о *о* У у *у*

С с *с*

оса

Оса. Осу.

М м *м*

сом

му
мама
маму
сама
мама сама.

оса
сом
сам
само

муха

Х х *х*

ох
мох
муха

сухо
суха
Хома

оса
мама
сом

Л л *л*

лом

сом сало солома масло
лом сула смола муха

Мало сала. Муха ласуха.
Мало масла.

И и *и*

оси

ми мило мухи
сила лихо соми

Мало мила. Мала сила. Мало соли.
Мама солила сало. Ми солили сало.

Н н *н*

сани

сон сини сумно
син лини соснина
лин сосна солома

Мама сумна. Нас мало. Нам мало сала.
Ми носили солому —

рало

Р р *р*

рано	хура	Орина
рана	орли	хмара
нора	Роман	сосна
роса	Марина	смола

Ми орали. Малина росла. Насунула хмара. Марина носила Романа.

лапа

П п *п*

лапа	пора	Пилип
липа	пух	спина
пола	порох	Опанас

Липа росла. Мама полола. Марина писала. Липи росли. Посохла солома. Ми спали.

хата

Т т *т*

рот	сито
тин	туман
тато	Тарас

Лопата. Сирота. Хатина. Староста. Тирса. Орина полола. Посохла тирса. Стара хата. Марина писала. Тараса послали носити солому.

Е е *е*

серп

поле село орел перина
море Семен Олена семеро

Ми орали поле. Роса упала на поле.

У нас нема серпа. Млин меле. Росте терен. Ми поламали серп. Тирса росте на степу. Ми носили солому. Марина носила Романа.

Липа—липи. Муха—мухи. Лопата—лопати.

ліс

І і *і*

сіно
літо
ріпа
ніс
осі

Сніп. Стіл. Оріх. Ослін. Пісні.

Липа і сосна росли у лісі. Роман приніс мамі малини. Муха сіла на стіл.

На полі росло просо. Просо поспіло.
Роман приніс сніп проса.

Снопи—сніп. Столи—стіл. Оріхи—оріх. Орли—орел. Перини—перина. Сини—син. Оса—оси. Сом—соми. Лин—лини. Сосна—сосни. Рана—рани. Нора—нори. Роса—роси.

рак

К к *к*

мак	коса	кілок	молоко
рак	кора	сокіл	сорока
око	кума	колос	молоток
коко	лісок	короп	пасіка
рука	пісок	сокира	миска

Сорока скакала. Калина поспіла. Сіно пересохло. Роман пас коні. Орина колотила масло.

Рак—раки. Рука—........ Миска—........ Сорока—........ Молоток—........

На степу косили косарі. Косарі скосили колоски. Олена принесла колоски Лесі.

шило

Ш ш *ш*

каша	кішка	шуліка
шина	куліш	решето
мішок	шапка	шаплик
мішка	леміш	шпак

У нас мала хата. Кішка принесла мишу. Полетіли шпаки. На колесі лопнула шина.

Шини—шина. Сокири—....... Леміші—.......
Сороки—....... Шпаки—....... Раки—.......

Коли потепліло, прилетіли шпаки. Шпаки сіли на хату. Пилип приніс шпакам проса. Шпаки полетіли.

замок

З з *З з*

коза	зірка	зерно	залізо
лоза	казан	казка	золото
зіма	розум	мозок	занози
мороз	заніз	озеро	затірка

Козаки косили. Лиман замерз. Залізні занози. Олена слухала казку. Зазеленіло наше поле.

Зірка—зірки. Коза—..... Казан—...... Заніз—......
Казка—...... Шапка—......

Марина у лузі пасла коні. Параска там пасла козу. Марина розказала казку про козу. Параска слухала казку.

Гг *г*

ріг

гуси	горло	рогіз
нога	галка	крига
гора	гилка	могила
горе	гатка	загата
ріг	горох	грамота
голка	голос	груша

Гарна казка. Сірі гуси. Рогіз росте. Груші поспіли. На току горіла солома. Горох ріс на полі.

Гора—горка. Могила—могилка. Муха—мушка.
Голос—голосок. Сани—санки. Рана—ранка.

Спина—....... Пух—....... Липа—.......
Хата—...... Рот—...... Перина—......

В в *В в*

вила

вік	воли	вінок	вітер
віл	вози	віник	вікно
віз	нива	волос	весна
віра	лава	ворох	верша
вила	сова	ворог	слива

Суха полова. Мала голова. Зелена трава. Ми наварили каші. Тарас повіз сіно.

Коло хати росла квітка. Вітер зломив квітку. Квітка засохла.

Вила—вилка. Нива—....... Лава—.......
Ворох—....... Слива—....... Ріпа—.......

Стіл—столик. Сніп—....... Віз—....... Сокира—....... Каша—.......

жук

Ж ж *Ж ж*

Ніж	жижа	ложка	коржі
саж	сажа	мажара	книжка
жар	межа	жарина	пужално
жир	кожух	сніжок	коржик
жито	ріжок	стіжок	журавлі

Ложка упала. Випав сніжок. Прилетіли журавлі. Мамка спекла коржик.

На полі росло жито. Стало тепло. Жито поспіло. Покосили жито, та поклали в копи.

Шпак летів—шпаки летіли. Ложка лежала—ложки лежали. Груша поспіла—....... Сорока літала—...... Ломака тліла—...... Сом плавав—...... Жито шуміло—.......

Д д *д*

діти

сад	вода	холод	долина
суд	діло	голод	дитина
дід	діти	діжка	дорога
мед	діжа	дошка	Данило
лід	душа	шкода	долівка

Рідна мова. Тепла вода. Дніпро велика ріка. Дід сидів коло хати.

Дід купив козу. Ми погнали козу пасти. Напасли козу та погнали до води. Коза пила воду.

Б б *б*

, жаба

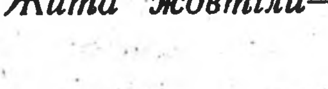
зуб	жаба	дуби	борода
дуб	риба	бики	билина
лоб	небо	субота	балка
голуб	зуби	робота	шибка
баба	губи	борона	батіг

Високі дуби. Білі голуби. Зелені верби. Де вода, там і верба. Добре роби, добре буде.

У нашого діда була пасіка. Серед пасіки ріс дуб. Ми сиділи під дубом. Дід давав нам меду.

Квітки пахли—квітка пахла. Сливи поспіли—слива....... Трави зеленіли—.......

Кавуни росли—кавун........ Вози рипіли—віз........ Жита жовтіли—жито....... Метелики летіли.......

Ч ч *ч*

рогач

ніч	качка	човен	сорочка
піч	річка	чобіт	лисичка
чад	чавун	чоловік	козачка
чуб	чабан	часник	гречка
чіп	бичок	черевик	рукавичка

Темна нічка. Тече річка невеличка. У хаті чадно. Пливе човен води повен.

Палажка витопила піч. Трубу вона рано закрила. У хаті стало чадно.

Кіт, котик, котичок, Човен, човник. . . . .
Стіл, ... Віл, ...
Хатина, ... Віз, ... Хата, ...
Долина, ...Лава, ..., . . . Слива, ...

ціп

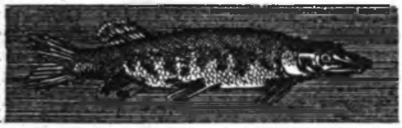
Ц ц *Ц*

цап	липе	вівці	горицвіт
ціпок	сонце	цвіт	лисиці
циган	серце	царина	полиці
цурка	віконце	церква	цокотуха

Біле лице. Хлопці молотили ціпами. Хліб лежав на полиці. Цап пішов до сіна.

Чабан пас вівці. У вечері напали на отару вовки. Вовки розірвали дві вівці. Всі инші вівці побігли.

Біле лице. Добре серце. Темна нічка. Сіра качка. Мала річка. Нова сорочка. Гарна казка. Зелена гречка. Холодна вода. Розбита шибка. Глибока балка.

Щ щ *Щ*

щука

дощ	дощі	щока	днище
кущ	кущі	гуща	защіпка
борщ	щука	щітка	щетина

Качка щипала траву. Пішли великі дощі. Щука живе у воді. Хлопці поламали днище. Щебетала ластівка під вікном.

Дощик—дощ. Кущик—...... Борщик—...... Пічка—..... Щучка—...... Щіточка—...... Балочка—...... Бичок—..... Квіточка—....... Качанчик—....... Билиночка—....... Водичка—.......

Іван пас коні. Пішов дощ і намочив Івана. Іван половив коні та повів додому.

Й й *Й*

лійка

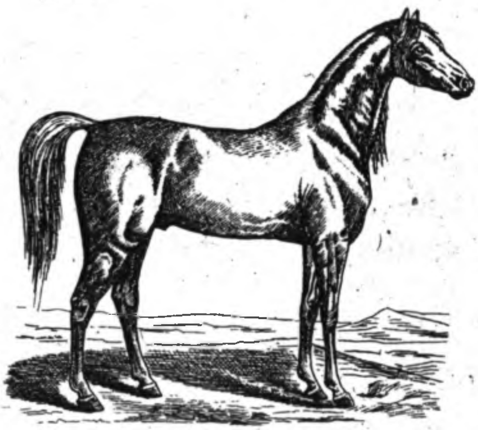
чай	гайка	милий	куций
гай	чайка	сивий	гарний
рай	чайник	ласий	молодий
рій	край	лисий	зелений

Лий воду. Пий молоко. Мати купила крейди. Діти пили чай. Брат купив швайку.

Громада великий чоловік. Кохай свій рідний край.

Дід пішов на пасіку. Вилетів рій та сів на зелений кущ. Дід піймав рій.

Густий гай. Гарний чай. Рідний край. Зелений кущ. Молодий голуб. Куций бик. Старий дід Біла хата. Залізна защіпка.

Ь ь *ь*

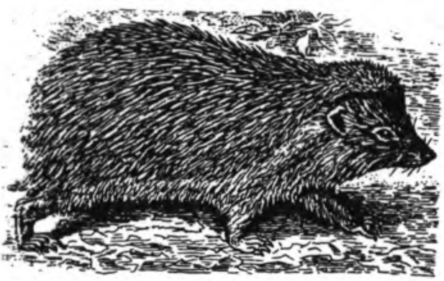
кінь

сіль	карась	косарь	хлопець
день	коваль	писарь	палець
тінь	Василь	лебідь	перець
корінь	васильки	ненька	кінець

Мій кінь вороний. Косарь косив траву. Коваль кував підкову. Івась гарний хлопець.

Івась пішов у поле. Там він нарвав васильків і приніс неньці. Ненька за це похвалила Івасика

Живий карась—живі карасі. Добрий косарь—добрі . . . . . Гарний коваль—гарні . . . . . Висока церква—високі церкви. Ціла сорочка—цілі . . . . . Висока круча—високі . . . . . . Зелена, груша—зелені . . . . . . Гострий ніж— . . . . . .

їжак

Ї ї *ї*

їжа	їсти	рій-рої	мій-мої
їжак	їхать	гай-гаї	свій-свої
Київ	Україна	край-краї	твій-твої

Їжа на столі. Ми їмо хліб. Хлопці їли малину. Літом літатимуть рої. Хліб сіль їж, а правду ріж. Україна-наш рідний край.

Данило їздив у ліс. Там було багато малини. Данило нарвав малини та поїхав додому. Дома малину поїли.

Біла хата-біленька хатка. Старий дід—старенький дідок. Нова шапка—новенька шапочка. Червона квітка—червоненька квіточка. Гостра сокира—гостренька сокирка.

заєць

Є є *Є*

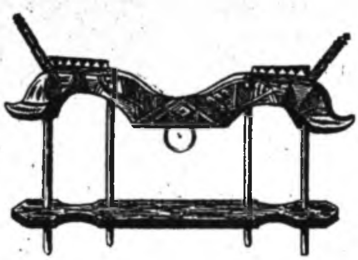
моє	він кує
твоє	він дує
своє	він жує
двоє	троє

За селом є гора. Хто дбає, той і має. Хто рано встає, тому Бог дає.

Гарний син—гарні сини. Свіжий лин—свіжі........ Залізний заніз—........Теплий кожух—........ Тонка голка—..........

Наша скотина.

У нас є дві корови, три парі волів, пара коней, вісім овечок і дві кози. Корови, воли, вівці і кози ситі, а коні худі, бо ними тато часто їздив.

ярмо

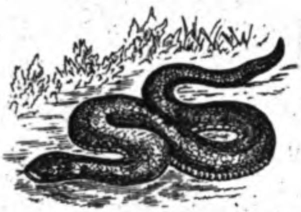
Я я *Я*

яр	воля	шия	ясла
ярмо	доля	ряд	пояс
яма	теля	рядно	ягня
ямка	ляля	язик	диня

Вишня. Кутя. Зоря. Земля. Свиня. Прядка. Дядько. Пшениця. Криниця. Паляниця. Зілля. Коріння. Життя.

Дід та баба. (Казка).

Жив собі дід та баба. Була у їх курочка ряба. Знесла курочка яечко. Яечко було не простеньке, а золотеньке. Дід бив яечко, та не розбив. Баба била яечко і теж не розбила. Вони положили яечко на поличку. Там бігла мишка. Вона хвостиком зачепила яечко. Яечко упало та й розбилось. Дід плаче, баба плаче, а курочка кудкудаче.

гадюка

Ю ю *ю*

Юрко	лютий	людина
юхта	люшня	грязюка
Юхим	калюжа	ключ
каюк	колючка	ключка

Ми били олію. Наші на току віють пшеницю. Юхим загнав у ногу колючку.

Юрко смикав ключкою сіно. Там була гадюка. Вона хотіла укусить Юрка. Юрко вдарив гадюку ключкою.

Колядка.

Коляд, коляд, колядниця, добра з медом паляниця, а без меду не така, дайте, дядьку, пьятака, а ти, тітко, гроша, щоб була хороша, а ти бабо гривню, а то вікно вибью.

ЙО *йо* ЬО *ьо*

його	Йосип	сльоза	дьоготь
йому	крайок	сьомий	стьожка

Йосипові пішов сьомий рік. Василь купив дьогтю. Бігла кізонька льодком.

Густий гай—густесенький гайок. Рідний брат—ріднесенький братік. Вороний кінь—вороненький..... Гарна стьожка—гарненька стьожечка. Молодий дуб—молоденький.......

На дереві сидів шпак. Кіт піймав його та хотів іззісти. Оксана побачила і прогнала кота. Шпак полетів.

ПРИКАЗКИ: Ніхто не баче, як сирота плаче. Ніхто того не відає, як сирота обідає. Ледачого і в церкві бьють.

ДЗ *дз* ДЖ *дж*

дзвін
дзвоник
дзвонарь
дзеркало

бджола
джерело
дріжджі
дьоготь

На Великдень задзвонили в усі дзвони. Антон пішов до пасіки, там його укусила бджола. Юхим розбив дзеркало.

Ведмідь любе медом поласуватись. Раз він заліз у пасіку. Бджоли стали кусать його. Одна бджола укусила ведмедя в око. Він і дума: „Солодкий мед, та бджоли гіркі“.

Борщ варять, а хліб........ Риба плава, а люде....... У відрі вода, а в глечикові....... Мед солодкий, а перець......... Літом тепло, а зімою........ Щіткою мажуть, а косою...... Землю копають, а траву....... Кілок гострий, а стовб.......

Ф ф *ф*

Федір. Фабрика. Фіялка.

Француз. Фершал.

Ґ ґ *ґ*

ґерлиґа

Ґава. Ґуля. Ґніт. Ґрунт. Дзиґа.

Федір піймав маленьку ґаву. Він поніс її додому. Ґава виросла і стала велика. Вона дуже любила Федора. Ґава завжди ходила за ним слідком.

У тижні сім днів: неділя, понеділок, вівторок, середа, четвер, пьятниця, субота.

Місяців у році дванадцять: січень, лютий, березень, квітень, травень, червень, липень, серпень, вересень, жовтень, листопад, грудень.

Сад—садок. Дим—...... Дорога—....... Дитина—.......
Тин—....... Риба—....... Долина—....... Кожух—.......
Мед—.......

УКРАЇНСЬКА АЗБУКА.

ДРУКОВАНІ ЛІТЕРИ.

Аа, Бб, Вв, Гг, Ґґ, Дд, Ее. Єє, Жж, Зз, Ии,
Ii, Її, Йй, Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп, Рр, Сс, Тт,
Уу, Фф, Хх, Цц, Чч, Шш, Щщ, Юю, Яя, Ьь.

ПИСАНІ ЛІТЕРИ.

Аа Бб Вв Гг Ґґ Дд Ее
Єє Жж Зз Ии Іі Її Йй
Кк Лл Мм Нн Оо Пп
Рр Сс Тт Уу Фф Хх
Цц Чч Шш Щщ Юю Яя ь

1--один. 2—два, 3—три, 4—чотирі, 5—пьять,
6—шість, 7—сім, 8—вісім, 9—девять, 10—десять.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ТАРАС ГРИГОРОВИЧ ШЕВЧЕНКО.

Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь:

Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люде цураються,
В хату не пускають.

Т. Шевченко.

Школа.

Прийшла Маруся із школи. Питае її маленький брат: „Що ви робите в школі?“ Маруся сказала: „Ми в школі вчимося читать, писать і щитать“. Братік питае: „А навіщо ви цьому вчитеся?“. Маруся сказала: „Ми вчимося на те, щоб бути письменними та розумними“.

ІМЕННЯ.

Антон. Богдан. Василь. Данило. Кузьма. Гаврило. Лука. Максим. Назар. Онисько. Павло. Тарас. Сава.

Мати.

Як був я малою дитиною, то добра моя мати доглядала мене, годувала мене, купала мене, носила мене, гралася зо мною. Коли я заслаб, не раз наді мною гірко заплакала. Вона мене і в науку віддала й у люде мене вивела. За те й люблю я свою неньку.

Приказка. У кого ненька, у того й сорочка біленька.

Пісня сироти.

Мати наша, мати!
Де ж тебе узяти?
Хіба тебе, мати,
Тай намалювати?
Намалюю матір
На божницю в хаті.
На божничок гляну,—
Матір іспомьяну,
Назад обернуся,—
Сльозами заллюся.

Діти.

Діти гралися на греблі і виглядали тата з царини. Тато їхав на волах. Діти припустили бігти до тата. Більші випередили менших. Позаду остався малий Івась. Скоро всі були коло воза. Тато посадив їх на віз. Івась не добіг до воза, зачепився за ломаку і впав. Тато підняв його і посадив коло себе.

Хлопчик.

Я маленький хлопчик,
Виліз я на стовпчик,
На сопілку граю,
Христа забавляю.

Наша сімья.

В нашій сімьї сім душ: дідусь, батько, мати, брат, дві сестри і я. Бабуся вмерла давно. Дідусь зімою плете на літо пута із конопель, тато пораеться коло скотини, мамка і старша сестра печуть, варять, перуть і шиють.

Пісенька.

Два ведмеді, два ведмеді
Горох молотили,
Два півники, два півники
До млина носили.
А горобчик, гарний хлопчик,
На скрипочку грае,
Горобличка—гарна птичка,
Хатку замітае.
А ворони добрі жони,
Пішли танцювати,
Злетів крюк, вхопив дрюк,
Пішов підганяти.

Сорока.

Сорока білобока на припічку сиділа, діткам кашку варила, ополоничком мішала і діточок годувала.

Зайчик.

Зайчику, зайчику, де ти бував?
У млині.
Що ти там видав?
Сім мішків оріхів.
Чом ти не взяв?
Там були кравчики,
Перебили пальчики,
Насилу я втік,
Через бабин тік,
Ніжки попік—скаву, скаву, скаву.

ІМЕННЯ.

Ганна. Маруся. Орися. Марина. Оксана. Тетяна. Параска. Устина. Леся. Харитина. Палажка. Софія. Мелашка.

В гаю.

Діти гуляли в гаю. Там вони рвали квітки та ягоди. Діти загулялись, зайшли далеко і заблудили. Вони стали прислухаться, почули дзвін і пішли на дзвін. Скоро вийшли вони з гаю, побачили станицю і зраділи.

Кіт.

Сидить Василь на припічку,
Держить кота за ниточку.
Котик ротик розтулив,
Та Василька укусив...
А дзусь, а дзусь, кошеня,
Не кусай ти Василя.

Вишні рясні, а груші рясніші. Ями глибокі, а яри... Яблуні високі, а дуби... Яблука солодкі, а полуниці... Ви бідні, а ми... Качата голодні, а курчата... Сокира гостра, а коса... Полотно біле, а сніг... Весна тепла, а літо... Станиця велика, а город...

Птичка.

Павлик піймав птичку і посадив її в клітку. Птичка зажурилась і сиділа мовчки. Павликові дуже хотілось послухать, як птичка співає. Мати порадила Павликові випустить птичку на волю. Павлик випустив птичку. Птичка полетіла, сіла на вишню і гарно заспівала.

Хто вона?

Лиха зіма сховається,
А сонечко прогляне,
Сніжок води злякається,
Тихенько тануть стане,—
І здалеку бистресенько
Вона до нас прибуде,
Кому-кому любесенько,
А дітям найбільш буде.

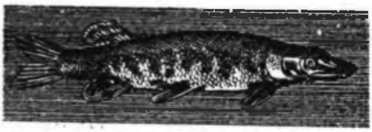
Л. Глібів.

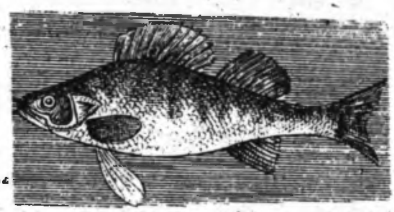
Два горобці.

Два горобці знайшли в дворі колосок, та й почали за його биться. Довго бились, аж поки півень побачив колосок, ухопив його та й поніс.

Приказка. Не зглянувся, відкіль лихо взялось.

Високий дуб. Молодий.... Червоний.... Зелений.... Моторний.... Гарний.... Темний.... Добрий.... Сірий.... Глибокий.... Білий.... Малий.... Холодний.... Рідний.... Старий.... Дебелий....

Щ у к а.

Щука хотіла піймать окуня і стала каламутить воду. В цей час рибалка поставив вентирь. В каламутній воді щука не бачила вентеря і піймалась.

Чиж і голуб.

Весною чижик молоденький,
Такий співучий, проворненький,
В садочку все собі скакав,
Та в клітку якось і попав.

Сердега в клітці рветься, бьеться,
А голуб бачить, та й сміється:
„А що? попавсь?—от тобі й на!
Вже, певно, голова дурна....

Мене б оттак не піддурили,
Хоч як би там хитрили,
Бо я не чижик, ні.... оце!....“
Аж гульк—і сам піймавсь в сільце.

Ото на себе не надійся,
Чужому лихові не смійся!

Л. Глібів.

Приказки. Не радій чужому лихові.

Звикай до діла з молоду, не будеш знати на старість голоду.

Більше роби, менше говори.

Хто витяг.

Воли везли снопи з поля, а комарь сидів у одного вола на розі. Віз загруз у калюжі. Воли потягли з усієї сили і витягли віз на сухе. Тоді комарь сказав: „Хвалити Бога, ми таки гуртом витягли“.

Що за птиця?

Між людьми, як пташка вьеться
У людей і їсть, і пье,
Ходить старець-просить, гнеться,
А у неї всюди е.

Л. Глібів.

Мурашка та голубка.

Мурашку вітер заніс у річку. Мурашка потопала. Мимо летіла голубка з гілкою, побачила мурашку і кинула їй гілку. Мурашка злізла на гілку, гілку прибило до берега і мурашка вилізла на сухе.

Коло річки був парубок, побачив голубку і хотів уловити її. Він роскинув сітку і накрив голубку. Це все бачила мурашка. Вона підлізла до парубка і укусила його за руку. Парубок скрикнув і пустив сітку. Голубка полетіла.

Ворожка.

Ворожка говорила всім, що вона усе знае: знае те що було, знае й те що буде. Люде вірили їй.

Раз у ворожки сталася пожежа, і все її добро згоріло. Сама вона ледве вискочила з хати. Один дядько й каже тоді їй: „Чомже ти свого лиха не вгадала?"

Орачі.

Ой найму я ведмедика за плугом ходити,
А вовчика сіренького воли погонити,
А зайчика маленького передні водити,
Сама піду до господи обідать варити.
Росердився ведмедичок та плуг поламав,
А вовчичок сіресенький воли розігнав,
А зайчичок малесенький ізлякався,
В темні луги, в густі кущі заховався.

Лисичка та орел.

Прохала мала лисичка орла: „Навчи мене, орле, літати!“ Відказав орел: „У тебе нема крил, ти впадеш“. Каже лисичка: „Не впаду! Ти винеси мене високо, тоді пусти!“ Орел забрав лисичку в лапи і поніс у гору. Виніс високо, тоді каже: „Лети!“ І пустив лисичку. Лисичка зараз упала додолу. Орел хотів знову нести, так лисичка була вже мертва.

Качка.

Ой не літай, сіра качко, до озера води пити:
Засідають два стрельчики, хочуть тебе вбити.
Ой як мені не літати до озера води пити:
Є у мене на озері маленькії діти,
В мене діти-малоліти, не здужають в степ летіти.

Біла стіна. Сіра.... Червона.... Гарна.... Висока.... Дорого.... Товста.... Ціла.... Густа... Стара.... Моторна.... Мала.... Кисла.... Добра....

Ворона та рак.

Летіла ворона по-над річкою. Дивиться—лізе рак. Вона хап його, та й полетіла. Сіла ворона на вербі, та й думала гарненько поснідать. Бачить рак що прийшла лиха година, та й каже вороні: „Ей, вороно, вороно! знав я твого батька і матір, гарні вони люде були!“

—„Угу“,—каже ворона, не роззявляючи рота.

—„І братів, і сестер твоїх знав,—що за добрі люде!“—каже рак.

—„Угу“, каже ворона, а рака кріпкенько держить у роті.

—„Та вже хоч вони й гарні люде,—каже рак,—а тобі не рівня. Мені здається, що й на світі нема кращої за тебе“

—„Еге!“—крякнула ворона на весь рот, та й упустила рака в річку.

Кізонька.

Ходить кізонька по крутій горі,
Ніженькою як туп, так туп!
З сіренького вовчика сміється:
„Я тебе, сірий вовче, не боюся!“
А в неділеньку рано-пораненьку
Кізоньки як нема, так нема,
Тільки зостались ріжки та ніжки
Та чорнії ратички.

Зелене сіно. Синє.... Жовте.... Нове.... Сіре.... Червоне.... Густе.... Високе.... Глибоке.... Коротке.... Тепле.... Голубе.... Мале.... Гарне.... Веселе.... Солодке....

Діти і гніздечко.

Діти знайшли в саду гніздечко. У йому сиділи молоді пташки. Пташки ще не вміли літати. Діти забрали пташок, принесли до дому і показали таткові. Татко спитав: „Чи добре було б вашій мамі, коли б хто украв вас із хати?“.

Діти відказали: „Ні, мама плакала б“. Татко знову спитав: „А вам, чи добре було б тоді?“.

Діти сказали: „Ні і ми плакали б і хотіли б до дому“. Тоді татко сказав: „Таке саме горе буде матері-пташці і сим діткам“. Дітям стало жалко пташок, вони однесли їх у сад і посадили у гніздечко.

Пісенька.

Два півники, два півники
Горох молотили,
Дві курочки чубарочки
До млина носили.
Цап меле, цап меле,
Коза насипае,
А маленьке цапенятко
Півші одбірае;
Потім спочивае,
Та сестриці-козуленці
На скрипочку грае.
„Танцюй, танцюй, козуленько,
Ніженьками туп, туп!
Татусенько з мамунцею
Надеруть нам круп, круп!“
А вовчок-сірячок
З лісу виглядае,
Ухопив цапеня
Та й далі тікае.
Як схопив старий цап

Новенькії віжки,
Одібрав, залигав
Цапеня за ріжки.
Хоч вовчок обідрав
Цапові реберце,

За те в тата з мамунею
Радується серце;
Бо вже дома цапенятко,
Ківші одбірає,
Та сестриці-козуленці
На скрипочку грає.

Щедрівки.

1.

Щедрик, ведрик дайте вареник, грудочку кашки, кільце ковбаски.

2.

Щедрівочки щедрували, до віконця припадали, чи ти, тітко, напекла, неси скоріш до вікна.

Загадка. Така я велика, що й кінця не маю; лежу собі тихо, нікого не займаю; тільки мені люде і день, і ніч товчуть груди.

На ковзальці.

Гей, ви, хлопчики, дівчата!
В кого добрі чоботята?
Ну-те лишень позбіраймось,
На ковзальці посковзаймось!

Дуже прудко не біжіте,
Трохи носа стережіте;
А як буде гудзь на лобі,
Не кричіте мої любі!

А найбільше ополонки
На льоду, глядіте,—
Як скупатись доведеться
То це вам не літо.

Різдвяні свята.

Ой як холодно! За уха щипа, за ніс крутить, руки ховай у рукавиці, а всім весело,—бо скоро Різдво. На Різдво раненько прокинуться діти і побіжать хрестувать. Побудуть і в баби, і в

тіток, і в хрещеної матері, та й повернуться з гостинцями додому.

У вечері підуть колядувать, а через тиждень щедрувать і посівать.

Швидко пролетять Різдвяні святки і дітки знову почнуть ходити в школу.

На Україні головний город Київ. У нас на Кубані головний город Катеринодар.

На Україні найбільша річка Дніпро, а у нас Кубань.

Наші діди жили на Україні.

На новий год.

1.

На щастя, на здоровья на новий год, роди, Боже, жито, пшеницю і всяку пашницю.

Здрастуйте, з новим годом, з Василлям!

2.

Сійся, родися, жито-пшениця й усяка пашниця. На щастя, на здоровья на новий рік! Щоб краще вродило, як торік: коноплі під стелю, а льон по коліна, щоб у вас хрещених головка не боліла.

Будьте здорові з новим роком, з Василлям!